

bokselskap.no, 2011

Johan Nordahl Brun: *Utvalgte dikt*

Teksten er lastet ned fra bokselskap.no

Johan Nordahl Brun
Utvalgte dikt

1769–91

□

[Naturens Navnedag](#)

[Norges Herlighed](#)

[Den norske Vinter](#)

[Norges Skaal](#)

[Min Smag](#)

[Til en ung reisende Ven](#)

[Udsigter fra Ulrikken](#)

NATURENS NAVNEDAG

Du Tidens ældste Søn, Naturens Fødselsdag!
Da Morgenstjerner sang Alfaders Velbehag,
Da frem af svangert Skjød hver Skabnings Førstefødde
Med Yndest kronet, gik sin fælles Ven i Møde;
Da hver, ved Livet glad det første Offer bar,
Og kyste frydefuld den Haand, ham dannet har.
O! stolte Dag! opliv endnu min matte Sang!
Og siig mig, hvad Du saae, da Solen første Gang
Med Majestætisk Pragt din Herlighed forklarte,

Og Viisdoms Vunderverk paa Jorden aabenbarte;
Da selv Naturen stod af Skjønhed funklende,
Og med et himmelsk Smil sin Skaber hilsede.

Naar kolde Norden har sin hvide Sørgedragt
Omskiftet med en ny og bundtet Foraars-Pragt;
Naar Liv og Kjølighed paa Østen-Vindens Vinger
Sig gjennem trange Dal til trætte Landsmand svinger;
Naar Jordens skjulte Skat frivillig voxer op,
Og Høstens rige Haab staaer tegnet paa hver Knop;
Ja naar endog Tullin sit Foraar malet har,
Mod Verdens første Dag det dog en Vinter var:
Fred mødte Glæden der og Kjærligheden brændte
Med Luer af den Ild, som Skaberen antændte:
Thi af Naturens Stad, hvad er det vi nu see?
Den halve Deel? . . . O! Nei, men kun Ruinerne:
Med Suk nu Mennesket sit Monarchie beseer,
Med Suk sig selv . . . han var; men er nu ikke meer:
Et Aftryk af sin Gud han hele Verden viste,
Før med Uskyldighed han alle Ting forliste;
Han Enevolds-Regent, viis, god, retfærdig, skjøn,
Udødelig . . . ja meer . . . han var Guds egen Søn.
Besjælet af den Aand, som alt oplivet har,
Han kjendte strax, hvad Gud, han selv, og alting var:
Naturen sig frembød, ham til en Morgengave;
Hver Skabning lydte ham; men intet Kræ var Slave,
Alt i sin Orden stod, hver havde nok i sit,
Og Adam nok i alt; han sagde: det er mit.
For ham var Eden hist af ædel Vellyst fyldt;
For ham staaer mindste Blomst den første Gang forgyldt;
For ham hver Rose der af yndig Rødme bløder;

Og Fugles Velkomst nu med kaade Toner møder;
Hvert Træe sin seige Green nedbøier tung af Frugt,
Og yder første Skat for Syn og Smag og Lugt;
Opfyldt af hellig Ild vor første Fader stod,
Og læste paa hvert Blad: at Gud er viis og god:
Med flygtigt Øie han den hele Kreds beskuer,
Og Hjertet brænder alt af Glædens rene Luer,
Ja første skønnsom Tak fra ham til Himlen gik,
Da Førstegrøden han af Jordens Vellyst fik.

Af Gud opfyldt, hans Sjel til Jordan kaldes ned:
Naturen har ham nok et Skuespil bered:
Med Alles Bifald er hans Hyldingsfest berammet,
Hver Borger Stevning her at møde har annammet,
Her skal forsamle sig den hele skabte Hær,
Og Adam Navne skal uddele til enhver.

Nu Dyrerigets Hær bedækker Bjerg og Dal,
Den vrimler frem i Flæng til fælles Kongevalg;
Og Du blodtørstig Splid, som Avind siden fødte,
Som Fred landflygtig gjør i mindre talrig Møde,
Du var landflygtig her . . . hvert Øie Adam saae,
Hver sit Samtykke gav: han Konge være maae.

Strax et høimodigt Dyr med Magt sig trængte frem,
Hvis stærke Bryst var ligt selv Tapperhedens Hjem;
Dens drabelige Mund lod som den vilde sige:
«Jeg Kongen tjene skal, mod Voldsmænd føre Krige,
«Min Styrke, Heltemod til Strid mig dannet har.»
Strax blev den Adelsmand og Navn af Løve bar.

En dristig kronet Helt, stærk, munter rask og skjøn.
Ved Pandens grenig Busk liig Skovens egen Søn,

Sin ranke Nakke ned for Adam ydmyg bukker,
Det er det Dyr, som nu for Prindsers Vellyst sukker;
Det Dyr, som to Gang' dør fordi det elskte Fred,
Vor Fader Navn af Hjort det strax at give veed.

Hist to Uhyrer frem i brune Peltse sprang:
Maaskee de trodse mod nyt Herredømmes Tvang;
Nei, de formode mindst, at Adams Sønner skulde
Af deres lodne Dragt forskantse sig mod Kulde;
Godvillig Lydighed de derfor byde frem.
Vor Fader kjendte strax og Bjørne kaldte dem.

Her en Republican med Forbeholdenhed
Blandt Flokken træder frem; han ei at smigre veed;
Han Kongen lyde vil, han Kongen og vil ære,
Naar denne hvad han bør, kun bliver ved at være;
Han er til Lands og Vands af kloge Anlæg fuld;
Han elsker Frihed meer end Verden elsker Guld;

Ved ufortrøden Flid og god Forsynlighed
Han Forraad stedse har, af Mangel aldrig veed;
Han med sin Bygnings-Kunst kan standse Floders Strømme,
Og tæt ved stridig Fos i trofast Bolig drømme;
Han saae betænksom ud, da han til Adam gik,
Og til et Ærestegn han Navn af Bæver fik.

I bundtet Klædning hist en Statsmand tumler om;
Den snedig bugter sig og synes venlig, from:
Som Ydmygheden selv den kryber, slikker Jorden,
Og frygtsom krymper sig for sin Monarkes Torden,
Sit søde sledske Sprog saa slibrig hvislende,
Som om den var oplært blandt Hoffers Hyklere:
Med Gordisk Knude den sin Krop indviklet har;

Uskyldig dog endnu den Adam yndig var;
Men gid han havde vidst, den skulde ham bedrage,
Han det Uhyre da strax havde bragt af Dage;
Men endnu havde den at skade aldrig tænkt,
Da Navn af Slange blev den uden Ophold skjenkt.

Ei Gud i mindste Orm sig uden Vidne lod,
Og Adams høie Sjæl det Vidnesbyrd forstod;
I hvert forandret Slags han nye Mirakler kjender;
Ny Kundskab i hans Sjæl ny Kjærlighed optænder;
For ham Naturen er fra Gud et aabent Brev;
Hvert Støv et Viisdoms Ord, Guds egen Finger skrev.

I dyb Henrykkelse vor Stammefader gik,
Da nok et sælsomt Dyr han her at skue fik:
Det hopper, leger, leer, tobenet hurtigt tripper;
Det Adam ligne vil, med Øine stedse klipper;
De mindste Lader det at efterabe veed;
Til Hofnar, til Acteur det synes bedst bered:
Ved heldig Munterhed og Legems-Skabning var
Vor Gøgler den maaskee, som første Sæde har
Næst Mennesket, hvor just Naturen sig forandrer,
Hvor til et andet Slags den langsom overvandler,
Og kun med sine Træk dens Vei betegnet er;
Den gaaer ei pludselig til Dyr fra Mennesker.

«O! Liighed! O! hvordan? mon Du for mig er skabt?
«Hvi har Du Skjønhed da, hvi har du Talen tabt?»

Saa tænker Adam og et Suk til Himlen sender,
Til Selskab for sig selv blandt Dyr han ingen kjender;
«Nei, sagde han, Nei Du min Mage ikke er,
«Men da Du ligne vil, Du Navn af Abe bær.»

Nu trakte sig en Skye med et fra grønne Lund
Op i den klare Luft; strax graaner blanke Grund,
Og Mørkhed dækker til for Dagens Herskerinde,
Nu høres Knag og Brag, lig Lyd af stærke Vinde:
Man her forsamlet faae en let og munter Slægt,
Som hang i Luften tryg paa Vingers Ligevægt.

Nu splittes Flokken hist; en Røver styrter sig
Ned gjennem tynde Luft til Jorden pludselig;
I venstre Haand han just et yndigt Bytte førte,
Hvis Kurren Adam som et Klagedigt anhørte:
Her saae man første Gang, hvor lidt Uskyldighed
Mod graadig Overmagt sig at beskjerme veed.
Sligt Offer Adam strax af Røveren forsmaaer;
Og Ørnens Navn den til et Kjendemærke faaer;
Men Fangen Frihed fik og søgte hine Skygger,
Hvor Fred hos Kjærlighed sin grønne Hytte bygger.
Og da den munter hen i Luften svinger sig,
Vor Fader sagde: Man skal Due kalde dig.

Hist synker langsom ned Naturens Øienslyst,
En vinget Skjønhed med regnbuefarvet Bryst:
Apelles havde skjult sit bedste Mesterstykke,
Og til sin Pensel sagt: «Forsøg ei meer din Lykke.
«Knæl ned opblæste Kunst», hvis han kun havde her
Betragtet Glandsen af de Farver Adam seer:
Blandt fjædret Flok man her den stolte Dronning saae,
Med sit priimatisk Slæb til Adam frem at gaae;
Ja naar hun Slæbet nu opreist mod Himlen holder
Og som guldspettet Vist' mod Solens Glands udfolder,
Man Blaaf i Violet med Grønt skatteret seer,
Og af Saturnisk Ring hver Kreds bekrandsat er.

O! Skjønhed! Orden, Pragt, o! Skaber herlig, viis!
Saa løftes Adams Sjel til Himlen fuld af Priis,
Paa fuglens Navn han knap vor Dronning havde givet,
Før liden Sværmer hist, ved varme Luft oplivet,
Paa Adams Finger sad og bredde ud sit Guld,
Og sagde: Jorden er af Pragt og Skjønhed fuld.
Paa fire Vinger, som den glad udbredede,
I mørk og brunrød Grund smaa Stjerner funklede;
Græsgrønt og Rosenrødt paa spæde Ryg var tegnet;
Blandt Sommerfugles Slægt den blev af Adam regnet;
Ja kort: Paa fuglens Pragt Insekten ogsaa bær.
Og Adam Viisdoms Spor i mindste Flue seer.

Ulige Lighed var Almagts Prædikant,
Midt i Forandring selv vor Fader Orden fandt,
Og hvor med vilde Træk Naturen spiller, spøger,
Han med fordoblet Flid en Ordens Lov opsøger;
Hvert Kræ ved eget Navn, særskilt fra fremmed Slag
Med Fryd besynge nu Naturens Navnedag.

Ja Luften fyldes hist af høie Toners Klang,
Da Fugle-Choret til sin Skabers Ære sang
Vor Faders muntre Sjel et værdigt Selskab finder;
Den høit sig svinger op med hine Sangerinder,
Og offerer hellig Lov for sit og alles Vel:
Stor var da Gud i alt; men størst i Adams Sjel,
Der var, O! hvilket Lys! af Lysets Fader tændt!
Ei Sole blusse saa paa Himlens Firmament:
Fornuftens Øie seer: og strax er Mygget større;
Strax skjulte Sandhed maa den frem for Dagen føre;
Fornuftens Øie seer: strax lyser Almagt op

Og Viisdom skinner frem af mindste Blomsterknop,
Forgjæves havde Gud udødslet al den Pragt,
Forgjæves viist sin Kunst, sin Kjærlighed og Magt;
Om han ei havde skabt en skjønnsom Sjel tillige,
Som kunde Orden see i vidt udstrakte Rige,
Og gjennem Støvet selv sin Indsigt vikle ud,
Til Synet tabte sig og Sjelen saae kun Gud;

Høitidelige Dag! hvad Lys bestraalet Dig!
Hvor meget er Du ei vor mørke Dag ulig?
Iblandt Vildfarelser vi tumle, sukke, klage,
Naar Morgenrøden af Menneskeslægtens Dage
Opkratser i vor Sjel det ilde lægte Saar,
Og tabt Uskyldighed i frisk Erindring staaer.
Hvor lidt er det ei nu vort dunkle Øie seer,
Naar det med slebet Glas endog udrustet er?
Naar Kunst, Erfarenhed og Vid tilsammentaget,
Naturens skjulte Lov med Lykke har opdaget,
Vi mod den Herlighed, vor første Fader saae,
Vort Lys, hvor klart det er, kun Mørkhed kalde maae.

Dog har med svage Træk vor Afmagt penslet af
Den Ordens Lov, som Gud Naturens Kræfter gav:
Os var det og en Lyst Almagts Værk at kjende,
Vi derfor vovede Fornuften did at sende,
Hvor synbar Sandhed paa hvert Blad sig byder frem,
At den med Viisdom kan beriget komme hjem.

Men Løgn og Sandhed nu nær hos hverandre boe,
Og Nælder rundt omkring uskyldig Rose groe:
Man sjelden Honning nu foruden Gift kan finde,
Da onde Lysters Drift os fører om i Blinde,
Og ofte graves op med Flid af Jordens Skjød

Et frugtbart Spirefrø til Sygdom, Pest og Død:
Forvoven Dødelig! kom følg mig, see og skjælv!
Vær for Ulykker tryg; men frygt kun for Dig selv:
See Havet skummer op, hist aabnes Himlens Sluser,
Hver Bæk fra høien Hald ned over Marken bruser;
Af haarde Klippes Steen her vælde Kilder op,
Og Vandet skjuler nu Avnbøgens lodne Top.

Alt synker, alt forgaaer, selv Haabet synker med;
Alt er til Død bestemt; alt er til Hævn bered . . .
Men tyst . . . hvad seer Du der, er det en Øe som flyder?
Et Land, som sig endnu for flygtig Raae frembyder?
Det slænges hid og did, nu nært til Undergang;
Og nu paa Bølgers Ryg det høit mod Himlen hang . . .

Her et brøstfældigt Brædt Menneskeslægten bær,
Og Stammefædrene for Dyrerigets Hær!
Bundløse Kjærlighed! som dog ei alt nedsænkte;
Men midt i Straffen selv endog paa Naade tænkte!
Dig skylder Verden, at ei alt med eet forsvandt,
Og at man Redning her paa svage Fjele fandt.

Lad Vandet synke ned, lad Bjerge vise sig,
Lad Fængsler lukkes op og hver med Frydeskrig
Paa tør og trofast Grund begjærlig Foden sætte,
Lad Noah vælge frit blandt Bjerg og Dal og Slette,
Hvor han sit trygge Telt opreise kan i Roe,
Og endnu Føden see af Jorden op at groe.

Men det for lidet er, Viinranken dyrkes maa,
Vor Tørst ei Lindring nok i Kilder kunde faae;
En kjølig Saft, som hist de trykte Druer svede,
Skal oplyst Patriark til Daarlighed forlede:

Man Helten reddet af Syndfloden kunde see,
Men ak! i Drueblod han daarlig druknede.

O! skam Dig, Menneske! ved din Opfindingskraft;
Fordøm til evig Tid den ulyksalig Saft,
Som qvæler Heltemod, og Viisdom selv forblinder,
Som elsker Laster op og Dyden overvinder,
Som ødelægger meer, end Pest og Ild og Krig!
Viindrue, havde man kun glemt at dyrke Dig!
Nei, Du var ei forglemt, hver Dag er Bacchi Fest;
Dig synger Frækhed Lov, den trives allerbedst,
Naar dine Taarer ned i tørstig Strube klukke,
Og undertrykte Dyd opsender tause Sukke,
Imedens Daaren leer og drikker Lasters Skaal,
Og Luften hviner grumt af Dumheds kjække Skraal.

Men holdt! hvor vil jeg hen? hvad har Viinranken gjort?
Hvi skal dens ædle Saft afmales fæl og sort?
Den lædsker, glæder, ja den giver Mod og Styrke;
Bliv Menneske kun ved din Viingaard vel at dyrke;

Af det Naturen gav, du intet laste bør,
Beskyld din Misbrug for den Skade, Vinen gjør.
Ja bliv af Skade klog og lær Forsigtighed,
Randsag Naturen frit, men tag Fornuften med;
At ei det første Skin af Godt Dig maatte fange,
I grønne Blomsterbeed laae helst en giftig Slange.
Hvor Guld det lokker Dig midt ind i Jordens Skjød,
Tit giftbefængte Damp Dig byder sidste Stød.
Men, himmelsk Viisdom! Du, som bedst veilede kan,
Som har saa tit oplyst en taagemørk Forstand;
En Straale af dit Lys kan endnu Veien lære,

Ved Dig man Gud endnu kan i Naturen ære,
Du splitter Taagen hist, som Synet dunkelt gjør;
For nyttig Indsigt Dig man ene takke bør.

Hiin store Konges Sjel af dig bestralet var,
Som tvende Rigers Folk frivilligt Offer bar:
Ham takker Israel for Fred og gylden Alder,
Ham Planteriget selv sin Ven og Fader kalder;
Han Engens Døttre seer og kjender hver især,
Han Viisdom høste kan, hvor Daaren sanker Bær.
Kneis paa dit Libanon du stolte Cedertræe,
Maaskee du blive kan din Konges Lye og Læe.
Og skjulte Skjønhed, som dit Hoved hist forstikker,
Du er ei heller glemt, see Kongen til Dig nikker.
Kom Markens hele Slægt og bliv enhver bekjendt,
Din Skjønhed funkler ved det Lys, han har antændt.
Blyfærdig Rose dryp din Purpurfarve ned!
I Lillier eders Snee med kjelen Yndighed!
Udbreder paa hver Vei, hvor Kongen Foden sætter,
Fordobler bundtet Pragt paa Palæstinas Sletter!
Men Zions Datter flye og skjul din Skjønhed vel,
At den ei friste maa vor store Konges Sjel.

Saa kom Naturens Lys fra Verdens Østerkant;
Bag Asiatisk Fjeld den hist med Solen randt;
Ved Morgenrøden alt Europas store Søster
Sig Krandsse fletter og af tidlig Skjønhed bryster;
Mod Vester mørke Nat hun end at svæve seer,
Og stolt ved eget Lys, Vankundighed beleer.
Men moden Skjønhed tænk, din Glands forsvinder snart!
See! Solen iler alt med ufortøvet Fart

Til Middagspuncten op; og Skyggens sorte Vinger
Med Hævn fra Bjerget ned sig over Sletten svinger:
Din rosenrøde Mund bag Mørkets Sørgfloer
Med Suk beklage skal, at Lys i Vester boer.

Kom, hils din blide Dag, du Heltes Fødeland!
Som blomstrer rundt omkring Castalisk Kildes Vand;
Lad Agamemnons Støv med Roe i Graven hvile;
Til Lykke med din Fred, nu først kan Viisdom smile,
Og med betænksom Flid opdage skjulte Skat,
Da i sit fulde Lys din Skjønhed bliver sat.
Knæl her min Geist for ham, som Sandhed elsker op,
Og løft ham, om Du kan, paa Athos høie Top.
Slig Ærestøtte ham Naturen billig skylder,
Gjeldbunden Fødeland kun da sin Pligt opfylder,
Naar det mod Stjernerne sin Helt opløftet har:
Al Verden vidne skal: Det dog forliden var.
En værdig Ærekrands selv Sandhed fletter Dig,
O! vise Stagirit, Du blev udødelig,
Da først af tykke Skov Du bød ukjendte Skare
At vrimle frem; og de, som før navnløse vare,
Af Dig fik Navn og blev, hver i sit Slags, bekjendt,
Man Adam skulde troe til Grækenland var sendt.
Rørt ved det mindste Suk fra smertetæret Krop,
Han øver billig Vold mod yndig Roses Knop,
Og kraftig Lægedom til Piners Verksted sender:
Helbredet Landsmand strax opløfter stærke Hænder,
Og fuld af skyldig Tak, fremviser lægte Saar,
Ja Lægens kjære Navn i Hjertet tegnet staaer.
Philippi kjække Søn! Du kjendte Mandens Værd;
Ved ham Du tidlig blev i ædle Konster lærd:

Han kostbar Viisdom i din unge Sjel indprenter,
Og selv af nedlagt Skat indhøster rige Renter:
Stagires faldne Muur sin fordums Høide naaer,
Og Patriotens Sjel en sød Belønning faaer.

O! gylden Alder da for hver Minervæ Søn!
Naar Videnskaber faae sin velfortjente Løn;
Naar aldrig Ærekrands til Tossens Tinding flettes,
Og aldrig stræbsom Flid tilside skulde sættes:
Vær Macedonisk Prinds, stor ved Erobringer,
Men større dog fordi du Viisdom havde kjær.

Europa, glæd Dig nu, Du er ei meer forglemt!
Dig haver Pallas til sin Skueplads bestemt:
En frugtbar Egn ei skal omsonst sit Guld udbrede;
Og dine Skoves Dyr ei efter Ravne lede:
En Veronenfisk Helt ud over Verden saae,
At han den hele Kreds afpenslet kunde faae:
Naturens Rigdoms Dyd Fornuftens Afgrund var;
Og meget svanger Jord sig forbeholdet har:
Vor Vise seer en Damp, som Klippens Top udpuster,
Og mod det store Syn forvoven sig udruster,
Men Ilden strømmer ud og Klippen giver Knald;
Skriv paa vor Heltes Grav: Han døde i sit Kald.

Han døde . . . men dog er Naturens Lys ei slukt:
Roms lette Ørne nu fordobble hastig Flugt;
Lad Videnskaber paa udstrakte Vinger hvile,
Ret som man en Raqvet i Luften seer at ile,
Hvor den sin Linie trak, igjennem mørke Nat,
Og har en Vei af Lys i Luften efterladt:
Saa stærke Ørne fløi hen over Alperne;

Man kunde deres Vei af Lys bestraalet see:
Roms Vaaben aabne først Europas lukte Øie,
Sig selv bevidst hun nu sin Skjønhed kan forhøie,
Mangfoldig Yndighed hun allevegne seer,
Og sine Plinier hun skal ei savne meer.

Af mange Blade nu Naturens Bog bestaaer;
Hver Dag en Urt deri sit Sted blandt andre faaer;
Hver Tue har sin Blomst, hver Blomst sin Døbefader:
Man aldrig daarlig stolt det mindste Straa forlader,
Som ei hos næste Slægt i Orden bliver sat,
Og regnet for en Deel af Planterigets Skat.
Selv kolde Norden med sit sneebestrøede Haar,
Af Skjønhed svanger, glad kan hilse blide Vaar!
De granbegrøede Fjeld og grønne fede Dale
Begynde overlydt sin Skabers Sag at tale:
Naturens stumme Sprog er selv Veltalenhed
Og heldig Tolk for hver at oversætte veed.

Mod Norden iler nu med nye Opdagelser
Naturens Elsker og sin Laurbærkrands frembær,
Hvormed at krone ham, som i Naturens Rige
Med Kjæmpeskridt tør op paa Jordens Knogler stige.
Og raabe: «Kom Bufon, Bomare og hvo du er,
«Hver med sin fundne Skat forsamlers Eder her!
«Omringe mig hvert Kræ, som før ved altings Vaar!
«Og spraglet Flok, som hist paa øde Marker staaer!
«Hver Blomst i Orden kom ved Siden af din Broder!
«Kom al Naturens Hær, inddelt i dine Roder!
«Den hele Skare staae hver paa det rette Sted,
«Som fordum var enhver af Skaberen bered.»

Saa bød Anføreren; og Hæren mønstret stod:
Strax i Naturens Bog hvers Navn han skrive lod;
Paa Tingenes Natur han al sin Orden bygger;
Skeeløiet Avind ei saa trofast Bygning rygger;
Saa fremt Naturens Lov en evig Grundvold er,
Saa skal hans Bygning staae til Verden er ei meer.
Var end min Bolig nu, hvor Bjørnen Faste holdt;
Hvor nøgen Klippes Væg, mod Stormens Larmen stolt,
Med krumme Hvælving har indhegnet mig en Hule
For al Naturens Pragt med Flid at kunde skjule;
Lad Ravne skringe der, lad Ulve tude nu,
Berguglen hulke ud sit hule Hu Hu Hu!
Lad intet uden Snee paa Bjerget voxte op!
Lad Stenens Haarde Bænk modtage trætte Krop!
Naar kun ved Haanden er den Bog, vor Svenske Vise
Har skrevet, skal jeg dog Naturens Mester prise,
Og mætte Sjelen med udvalgte Skjønheder,
Naar al Naturens Kreds jeg der udbredet seer.
Velkommen da paa ny med dobbelt Velbehag
Du Jubelfest af hiin Naturens Navnedag!
Op Svenske Døttre! op, og Blomsterkrandse fletter,
Med lette Fingre dem paa Heltens Hoved sætter,
Naturens stumme Tak I ham forklare maae,
Og søde Triller høit Lin til Ære slaae!

Men blegner ei, om I fra Naborigets Fjeld
Et Gjensvar høre maae: Det er er en gammel Gjeld,
Som der betales een af Landets lærde Sønner;
Viid: Norge føle kan; det og paa Velgjort skjønner,
Naar fra Forglemmelse man redder Mark og Eng
Og døber Skjønheder, som voxte op i Flæng.

Mit kjære Fødeland! saa seer Du nu den Dag,
Som med sit blanke Smil forklare skal din Sag,
Og sige Verden, at blandt Norske Fjelde findes
De Blomster, som ei kan i Skjønhed overvindes,
Der fødes ogsaa den, som kjender deres Værd,
Og ei forgjæves bær det store Navn af lærd.
Selv Flora, prydet med Europas Havepragt,
Mod Norden nærmer sig og viser buntet Dragt:
«Stands, raaber vor Gunner, lad mig din Pragt fuldende
«Med Blomster, som Du skal endnu for nye erkjende.»
I Brystet sætter hun, den Prydelse hun faaer,
Hun neier dybt og i sig selv forelsket staaer.
Holdt her, min Geist: og lad en Anden sige meer;
Du nødig tier . . . men naar Hjertet oprømt er,
Mod Velanstændighed man let sig da forsynder;
Man ved at rose tit fortørner sin Velynder.
Dog gak, mød Hr. Gunner og ei din Pligt forglem,
Paa Trondhjems Vegne siig: Velkommen uskad hjem!
Hjem fra den Viingaaard, Gud mod Norden plantet har,
Hvis Tarv at fremme Dig en Drivefjeder var,
Til farlig Reise blandt Nordlandske Skjær og Banker.
Der af Neptuni Rov Du ogsaa noget sanker,
Naturen rundt omkring Dig aabner frugtbart Skjød;
Navnløse Nyheder den hist og her frembød.
Vær da velkommen hjem: vort Selskab venter Dig!
Ja, Flora forud alt i Haabet glæder sig;
Ny Skjønheit venter hun paa Reisen er opdaget,
Og i sit søde Haab hun fandt sig ei bedraget;
Glad seer hun funden Blomst henvørt hver til sit Slag
Og helligholdt paa ny Naturens Navnedag.

NORGES HERLIGHED

Boer jeg paa det høie Fjeld,
Hvor en Fin skjød en Reen med sin Riffel paa Skien,
Hvor der sprang et Kildevæld,
Og hvor Ryperne plasked i Lien;
Jeg med Sang vil mane frem
Hver en Skat, som laae skjult udi Klippernes Rifter;
Jeg er glad og rig ved dem
Kjøber Viin og klarerer Udgifter.
Klippens Top, som Granen bær,
Muntre Sjeles Fristad er;
Verdens Tummel neden for
Til min skyehøie Bolig ei naaer.

Boer jeg i den grønne Dal,
Hvor en Elv løber let gennem skovrige Sletter,
Hvor Løvhytten er min Sal,
Hvor den voxende Grøde mig mætter,
Hvor det muntre Faar og Lam
Tripper om, nipper Løv, og hvor Øxene bøge;
Leer jeg høit til Modens Kram
Og til Renter, som Rigdom forøge.
Fra min lave rolige Dal
Seer jeg mange Mægtiges Fald,
Sidder paa min Tue tryg,
Og udtømmer en Glædskabs Pokal.

Boer jeg ved den nøgne Strand
Paa en Holm, fuld af Æg mellem rullende Bølger,
Hvor en Fuglehær paa Vand

Sild og Brisling og Morten forfølger;
Trak jeg da en Fiskedræt
Fuld af Rogn, saa min Baad var paa Vei til at synke;
Og jeg saa blev glad og mæt,
Maa den Gjerrige længe nok klynke.
Een Ret nok paa Nøisomheds Bord:
Fisken svømme! det var et Ord;
Derpaa drak jeg mig et Glas,
Sang og drak Fiskeriernes Flor.

Sjunger Bjerg og Dal og Strand:
Guld af Bjerg, Brød af Dal, fuld af Fiske fra Stranden;
Saa maa Tossen drikke Vand;
Skjenker Viin udi Glasset til Randen!
Norges Land er ingen Ørk,
Glæden fødes og der udaf selve Naturen;
Være hvo som vil en Tyrk,
Sidde tørstig og vranten og sturen.
Vi drak Norges Hæder og Held,
Sang om Strand, om Dal og om Fjeld,
Alting blomstre for Enhver,
Som vort Land og vort Selskab har kjær!

DEN NORSKE VINTER

Min norske Vinter er saa vakker;
De hvide sneebedækte Bakker,
Og grønne Gran med puddret Haar,
Og trofast Iis paa dybe Vande,
Og Engledragt paa nøgne Strande;
Jeg bytter neppe mod en Vaar.

Nu Dalens muntre Sønner glide
Paa Skier ned fra Fjeldets Side
Saa rask som Piil i Luften fløi,
Nu let paa Skøiter de sig svinge,
Nu Kanefartens Bjelder klinge,
Og Øret dirrer af den Støi.

Fra Fjeldets Gruber Malmen kjøres,
Og Mastetræ til Stranden føres,
Og Kulden selv gir Farten Liv,
Og Snee paa Fjelde Veien baner
For norske Bondes Karavaner.
Flid er min Landsmands Tidsfordriv.

Men vi, som Tid med Spøg fordrive,
Og Vennelav med Sang oplive
I varme Sal ved bredden Bord,
Vi drak, om vi ei kunde andet,
Skaal for den første Stand i Landet,
Som pløier Hav og dyrker Jord.

Held følge den, som Malmen bryder,
Hvor Jordens haarde Barm frembyder
Forborgen Skat til flittig Haand!
At trodse Død og Storm og Kulde,
At være fri men Kongen hulde,
Det er den norske Bondes Aand.

Han skaber ikke Porceliner,
Og ei bereder hede Viner,
Men for hans Sved vi købe dem;
Han bygger vore Huse tætte,
Og Vildt, som vi med Smag anrette,

Han bringer os fra Skoven frem.

Fred hvile over Kuldens Bolig!

Der sidder raske Nordmand rolig,

Beskjermet mod hver Uvens Vold;

Og den, som turde Freden bryde,

For sildig skal den Kamp fortryde;

Vi føre Frihed i vort Skjold.

Om Alting fryser her i Norge,

For Venskabs Varme tør jeg borge;

Thi der er Ild i Nordmands Bryst.

Kom, Broder! kom, men uden Kulde,

Hverandre indtil Døden hulde,

Syng Venskabs Skaal med mandig Røst!

NORGES SKAAL

For Norge, Kjæmpers Fødeland,

Vi denne Skaal vil tømme,

Og naar vi først faae Blod paa Tand,

Vi sødt om Frihed drømme;

Dog vaagne vi vel op engang

Og bryde Lænker, Baand og Tvang;

For Norge, Kjæmpers Fødeland,

Vi denne Skaal udtømme!

Hver tapper Helt, blandt Klipper fød,

Vi drikke vil til Ære;

Hver ærlig Norsk, som Lænker brød,

Skal evig elsket være!

Den vrede Livvagts Vaabenbrag

Forklarer trolig Nordmænds Sag.

Hver ærlig Norsk, blandt Klipper fød,

Vi drikke nu til Ære!

En Skaal for Dig, min kjække Ven,

Og for de norske Piger!

Og har Du en, saa Skaal for den!

Og Skam faae den, som sviger!

Og Skam faae den, som elsker Tvang

Og hader Piger, Viin og Sang!

En Skaal for Dig min kjække Ven,

Og for de norske Piger!

Og nok en Skaal for Norges Fjeld,

For Klipper, Snee og Bakker!

Hør Dovres Echo raabe: «Held!»

For Skaalen tre Gang takker.

Ja tre Gang tre skal alle Fjeld

For Norges Sønner raabe Held;

Endnu en Skaal for Dig mit Fjeld,

For Klipper, Snee og Bakker!

MIN SMAG

Jeg skjøtter intet om høie Sving

Og ei om Toner, som knibes ud af Kastrater,

Og ei randsager jeg dybe Ting,

Og ei bekymrer jeg mig om Krig mellem Stater;

Jeg min Vise nynner

Og mit Glas forsyner,

Og for Resten slaer jeg mørke Griller bort

I Veir og i Vind og i Latter.

Jeg gjør kun lidet af Verdens Guld;

Den snart fik nok, som ei alt for meget begjerte.
En gjerrig Satan, naar blev han fuld?
Nei evig Tørst efter meer forvolder ham Smerte;
Jeg den Kunst vil lære
Rolig at undvære,
Hvad jeg ei kan faae; thi netop er dog nok
For dette nøisomme Hjerte.

Jeg gjør dog noget af Ærens Glands;
Foragt kan jeg for min bare Død ikke taale;
Men jeg foragter den Narredands,
Hvor Folk sit Værd efter Rangforordningen maaler;
Velfortjent at være
Er den sande Ære,
Hvad Smarodser end til Stores Lov og Priis
Saa himmelhøit monne skraale.

Smaa Piger holder jeg meget af,
De Hjertens Unger opliver alting i Lavet;
Men vee den Skurk, som i Lysters Hav
Kan ønske Dyd og Uskyldigheden begravet!
Skaal for ømme Smerter,
Skaal for rene Hjerter,
Skaal for Husets Moer og hver en vakker Glut,
Med Dyd og Ynde begavet!

Af Venskab gjør jeg dog allermeest,
Et Vennelav er et Paradiis her paa Jorden;
Hvor Glæden hersker er altid Fest,
Naar vilde Sæder ei skade Dyder og Orden.
Venner Glasset tager!
Vinen liflig smager,

Naar vi drak vort rene Venskabs glade Skaal
Og Fred og Velstand i Norden.

TIL EN UNG REISENDE VEN,
SOM HAVDE VÆRET I ET KORT BESØG HOS SINE
FORÆLDRE.

At samles, skilles ad,
Velkommen og farvel,
At blive kjendt og glemmt,
See det er Livets Deel,
At nyde Vennelav
Og savne det igjen,
Og fremmed søge sig paa ny
En trofast Ven.

Besøge Redet, hvor
Vi Dagen fik at see,
Omfavne Fædre der,
Og dem Graahærdede,
Og sige dem paa ny
Et altfor ømt Farvel;
Den Sorg og Glæde tit
Henrev vor hele Sjel.

Det er nu engang saa,
Reis derfor Du, min Ven,
Til andre Stæder og
Til nye Selskab hen!
Men glem dog ei for snart,
Hvor Du har været glad,
Og hvor blandt muntre Venner

Du i Aften sad!
Min Ven! kom, skjenk og drik
Af Bacchi Kildevæld;
Kom, ønsk den Reisende
Paa sine Veie Held!
Og ønsk dem Glæde, som
Ham her maa savne meest,
Hans Fremgang krone deres
Dages svage Rest!
Reis, unge raske Mand,
Søn af vor gamle Ven,
Dig Lykken vorde huld,
Du altid værdig den!
Og derpaa bort med Alt,
Hvad mørke Tanker gav,
Nyd Venskab, Viin og Fryd
Endnu i dette Lav!

UDSIGTER FRA ULRIKKEN

Jeg tog min nystemte Cithar i Hænde,
Sorgen forgik mig paa Ulrikkens Top;
Tænkte paa Bauner, om de skulde brænde,
Og byde Mandskab mod Fienden op;
Følede Freden, blev glad i min Aand,
Og greb til min Cithar med legende Haand.
Værdige gamle graaskaldede Bjerge,
I, som omringe min Fædrene-Bye,
I, som saa mangen en Torden afværge,
Og sønderbryde electriske Skye!

Yndig er Dalen, I hegne mig ind,
Og Foraar og Dalen oplive mit Sind.
Herfra fortryllende Syner jeg skuer,
Lungegaards Vandet, den Slette saa blaa,
Nyegaards Alleens løvkronede Buer,
Derunder prydede Skjønne at gaae,
Deromkring Markens den festlige Dragt,
Det Guld i det Grønne den blomstrende Pragt.

Tæt ved mig Alrikstads dobbelte Slette,
Kongeborg fordum og brugbar til Strid,
Skjøn af Naturen om Fortrin vil trætte
Med selve Nygaard, som prunker ved Flid;
Der løb fra Svartedig skummende Aae,
Der saae jeg Møllehjul flittig at gaae.

Bedre frem Bergen, det Handelens Sæde,
Strækkende Arme om seilbare Vaag.
Derhen høifarmede Jægter med Glæde
Rustes hver Sommer til dobbelte Tog;
Derfra gaae Skibe saa vide om Land;
Der kjøber, der sælger, der handler hver Mand.

Der seer jeg Skoven af Masterne høie,
Handlende Stuers bredvaiende Flag:
Vippebom seer jeg sig flittig at bøie,
Flittig at hæve. - Tangenternes Slag
Paa dette Handels-Claveer gav Musik,
Og Vare af Skuderne dandsende gik.

Nu tog jeg Vand af den springende Kilde,
Hvorudaf Oldtidens Kæmpeslægt drak.
Naar de lykønske sit Fødeland vilde,

Sværdet af Skeden tillige de trak;
Vee! den, saa sang de, saa synger jeg og,
Den Nidding, som Sværd imod Fødeland drog.

Freden, o! Bergen! din Rede beskjerme,
Sommeren krone hver Ager med Brød!
Ilden og Sværdet Dig aldrig fornærme,
Havet Dig aabne sit frugtbare Skjød!
Da mellem Bjergene syv skal Du staae,
Naar nybaget Kjøbstæd i Luften maa gaae.

Jeg drak den Skaal, som mig Ulrikken skjenkte,
Drikker den samme, I, som have Viin!
Hver, som oprigtig mod Fødebye tænkte,
Lod denne Munterheds Skaal være sin.
Held for vort Bergen, vort Fødeland Held!
Gid alting maa blomstre, fra Fjere til Fjeld!

Johan Nordahl Bruns *Uvalgte dikt* er lastet ned gratis fra bokselskap.no